

**N Vrije beroepen NAR A2**  
MH/SL/AS  
883-2022

**Brussel, 20 september 2022**

**ADVIES**

**over**

**DE DEFINITIE VAN HET VRIJE BEROEP IN HET KADER VAN DE WET  
BETREFFENDE DE SLUITING VAN DE ONDERNEMINGEN**

(goedgekeurd door het bureau op 3 juni 2022,  
bekrachtigd door de algemene vergadering van de Hoge Raad op 20 september 2022)

*Op 26 april 2022 heeft de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de K.M.O. van de heer Jean-Paul Delcroix, Secretaris van de Nationale Arbeidsraad, een vraag ontvangen betreffende bepaalde begrippen voor het opstellen van de definitie van het vrije beroep in het kader van de wet betreffende de sluiting van de ondernemingen.*

*Na een vergadering van de Commissie Vrije beroepen op 25 mei 2022, heeft het bureau van de Hoge Raad op 3 juni 2022 onderstaand advies uitgebracht, dat werd bekrachtigd door de algemene vergadering van de Hoge Raad op 20 september 2022.*

## **CONTEXT**

Binnen de Nationale Arbeidsraad (hierna: NAR) wordt momenteel gewerkt aan het geven van een definitie van het begrip vrij beroep in het kader van de wet van 5 mei 2019 tot wijziging van de wet van 26 juni 2002 betreffende de sluiting van de ondernemingen.

Ter herinnering, de Hoge Raad had zich over dit onderwerp uitgesproken via zijn advies<sup>1</sup> van 9 december 2020. De door de Hoge Raad voorgestelde formulering kan niet rekenen op de instemming van de leden van de NAR, hoewel het aldus bepaalde toepassingsgebied, dat beoogt zoveel mogelijk aan te sluiten bij de geldende praktijk ten tijde van de wetwijzigingen die hebben geleid tot de afschaffing van het onderscheid tussen burgerlijke en handelsdaden, daarentegen wel de steun van deze leden geniet.

## **STANDPUNTEN**

Na kennis te hebben genomen van het voorstel van definitie van het “vrij beroep” in het kader van de FSO-wet<sup>2</sup>, dat momenteel wordt besproken in de NAR, zal de Hoge Raad enkele overwegingen formuleren.

### **A. Algemene opmerking**

Allereerst wijst de Hoge Raad op het zware en repetitieve karakter van de formulering van deze definitie, dat geenszins strookt met de aanbevolen technieken inzake wetgevingstechniek.

De formulering zou erbij gebaat zijn indien ze werd ingekort en daarbij eerst de bepaling van het Wetboek van economisch recht (WER) werd overgenomen, vervolgens de gezondheidszorgberoepen werden behandeld en ten slotte de door een rechtspersoon te vervullen voorwaarden werden gespecificeerd.

---

<sup>1</sup> Advies van 9 december 2020 over de definitie van het vrije beroep in het kader van de wet betreffende de sluiting van de ondernemingen.

<sup>2</sup> Lees: Fonds Sluiting Ondernemingen.

## B. Specifieke opmerkingen

### 1. Definitie FSO

#### a. Niet-medische beroepen

Met betrekking tot punt 1° van de ontwerpdefinitie van de NAR, pleit de Hoge Raad ervoor om letterlijk over te nemen wat wordt bepaald in artikel I.1.14° van het Wetboek van economisch recht. Er is geen enkele reden om een bestaande bepaling te parafraseren. Dit leidt integendeel tot verwarring en mogelijke interpretatieproblemen.

De verwijzing naar de “lijst van de door de wet aangeduide tuchtrechtelijke instelling” lijkt ons een formulering die onvoldoende nauwkeurig is en niet voor alle momenteel gedekte beroepen de lading dekt. Voor het notariaat is er bijvoorbeeld een loskoppeling van het bijhouden van de lijst en de tucht. Bovendien ontbreekt in de definitie het hoofddoel van de verwijzing naar dit tuchtorgaan, met name de mogelijkheid om de naleving van een deontologie af te dwingen, die een wezenlijk kenmerk is van de vrije beroepen en die anders zou worden uitgehold. Indien men het onderscheid dat in het voorstel van de werkgroep van de NAR wordt geformuleerd tussen natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen en verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid wenst te behouden, wordt dan ook voorgesteld om deze formulering meer te aligneren op de overeenstemmende bepaling in de definitie van het WER voor de niet-medische vrije beroepen.

#### b. Gezondheidszorgberoepen

Met betrekking tot de punten 4° tot 6° in verband met de gezondheidszorgbeoefenaars vraagt de Hoge Raad te verwijzen naar de wet van 22 april 2019 inzake de kwaliteitsvolle praktijkvoering in de gezondheidszorg (zoals hij overigens in zijn bovenvermelde advies had voorgesteld) en niet naar de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen. De hier voorgestelde definitie bakent haar toepassingsgebied minder nauwkeurig af dan de duidelijke definitie uit het voormelde advies van de Hoge Raad. De wet van 22 april 2019 bepaalt in artikel 2, 2° immers duidelijk wie een gezondheidszorgbeoefenaar is. Het mechanisme van het visum waarnaar de voorgestelde definitie verwijst, is eveneens vastgesteld in deze wet van 2019. Hoewel alle beoogde beroepen hier nog niet effectief over beschikken, geeft artikel 11 van dezelfde wet de Koning de bevoegdheid om de modaliteiten hiervoor te bepalen, wat de Hoge Raad graag zou zien.

### 2. Definitie FSO + definitie PC 336

De Hoge Raad wenst vervolgens in te gaan op twee aspecten betreffende zowel de definitie van het vrije beroep in het kader van de wet betreffende de sluiting van de ondernemingen als de definitie die tot doel heeft het bevoegdheidsgebied van PC 336 te bepalen.

#### a. Inschrijving op de lijst of het tableau

De Hoge Raad meent dat het voor rechtspersonen niet de bedoeling kan zijn dat **alle** bestuurders of vennoten die over stemrecht beschikken, ingeschreven zijn op het tableau of een andere officiële lijst van de instelling van hun beroep of beschikken over het visum dat wordt afgeleverd door de FOD Volksgezondheid.

Het is van belang om:

- te vereisen dat de vennoten of bestuurders onderling verenigbare beroepen uitoefenen,
- de besluitvormingsmeerderheid (van de stemrechten) voor te behouden aan de beoefenaars van vrije beroepen.

De Hoge Raad herinnert er ook aan dat de Europese regels ertoe strekken om gesloten aandeelhouderschappen te beperken of zelfs te verbieden.

Tot slot merkt de Hoge Raad op dat de keuze van de terminologie voor de inschrijving “op de lijst van de tuchtrechtelijke instelling” restrictief is. Niet alle beroepen geven dezelfde benaming aan de officiële lijsten die door hun orgaan worden opgesteld. Er zou dan ook een meer algemene term moeten worden gebruikt of moeten worden verduidelijkt wat dit begrip kan inhouden.

## **b. Statutair voorwerp**

De exclusiviteitsvereiste met betrekking tot het statutair voorwerp van de rechtspersonen gaat te ver en stemt niet overeen met de realiteit.

De economische realiteit gaat immers niet in de richting van de compartimentering van diensten. Cliënten zijn vragende partij voor geïntegreerde diensten die bekwaamheden combineren en synergiën creëren tussen verschillende beroepen. Denk bijvoorbeeld aan de mogelijkheid om dierenvoeding te kopen via de dierenarts of aan de apotheker die naast het verstrekken van geneesmiddelen ook andere producten te koop aanbiedt. Het kan niet de bedoeling zijn om hen uit te sluiten van het begrip vrij beroep op grond van dit soort activiteiten.

Bijgevolg meent de Hoge Raad dat het van belang is dat het statutair voorwerp noch te restrictief, noch exclusief is.

Het moet dus:

- hoofdzakelijk zijn,
- open zijn, in die zin dat het onderling verenigbare activiteiten zou toestaan (wat ook de wil van Europa is) zonder evenwel de beoefenaars van het vrije beroep in kwestie toe te laten zich te richten op activiteiten die in strijd zijn met de kernactiviteit(en).

Verder stelt de Hoge Raad vast dat het vereisen van een exclusief statutair voorwerp een bijkomende voorwaarde zou opleggen aan rechtspersonen ten opzichte van natuurlijke personen, een volkomen ongegrond verschil in behandeling dat het principe van het level playing field teniet zou doen.

### C. Concretisering van de voorgestelde wijzigingen

Ter illustratie van de verschillende overwegingen die in de voorgaande punten werden geformuleerd en om elk interpretatieprobleem te vermijden, geeft de Hoge Raad hieronder concreet aan welke wijzigingen zijn opmerkingen zouden impliceren in de definitie die momenteel binnen de NAR wordt besproken:

*“1° de natuurlijke persoon wiens beroepsactiviteit er hoofdzakelijk in bestaat om, op onafhankelijke wijze en onder eigen verantwoordelijkheid, intellectuele prestaties te verrichten waarvoor een voorafgaande opleiding en een permanente vorming is vereist en die onderworpen is aan een plichtenleer waarvan de naleving door of krachtens een door de wet aangeduide tuchtrechtelijke instelling kan worden afgedwongen;*

*2° de rechtspersoon die ofwel:*

- *is ingeschreven op de lijst van de tuchtrechtelijke instelling van het beroep, voor zover het beroepsreglement daarin voorziet;*
- *als statutair voorwerp **uitsluitend hoofdzakelijk** activiteiten heeft die erin bestaan om op onafhankelijke wijze en onder eigen verantwoordelijkheid, intellectuele prestaties te verrichten waarvoor een voorafgaande opleiding en een permanente vorming is vereist en voor zover de **besluitvormingsmeerderheid** van haar ~~(of alle)~~ bestuurders onderworpen is aan een plichtenleer waarvan de naleving door of krachtens een door de wet aangeduide tuchtrechtelijke instelling kan worden afgedwongen;*

*3° de vennootschap of vereniging zonder rechtspersoonlijkheid wier activiteiten er **uitsluitend hoofdzakelijk** in bestaan om op onafhankelijke wijze en onder eigen verantwoordelijkheid, intellectuele prestaties te verrichten waarvoor een voorafgaande opleiding en een permanente vorming is vereist en voor zover **alle de besluitvormingsmeerderheid van de** vennoten of leden onderworpen is aan een plichtenleer waarvan de naleving door of krachtens een door de wet aangeduide tuchtrechtelijke instelling kan worden afgedwongen;*

*4° de natuurlijke persoon - gezondheidszorgbeoefenaar wiens beroepsactiviteit er hoofdzakelijk in bestaat om een gezondheidszorgberoep uit te oefenen conform de **wet van 22 april 2019 inzake de kwaliteitsvolle praktijkvoering in de gezondheidszorg**, en dit op een onafhankelijke wijze en onder eigen verantwoordelijkheid, en die **onderworpen is aan een plichtenleer waarvan de naleving door of krachtens een door de wet aangeduide tuchtrechtelijke instelling kan worden afgedwongen** of die - bij gebrek aan een dergelijke instelling - beschikt over het voor dit beroep vereiste visum, afgeleverd door de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu;*

*5° de rechtspersoon - gezondheidszorgbeoefenaar die ofwel*

- *is ingeschreven op de lijst van haar tuchtrechtelijke instelling, voor zover het beroepsreglement daarin voorziet;*
- *als statutair voorwerp **uitsluitend hoofdzakelijk** activiteiten heeft die erin bestaan om op onafhankelijke wijze en onder eigen verantwoordelijkheid, gezondheidszorgen **te verrichten** die onder de toepassing vallen van de **wet van 22 april 2019 inzake de kwaliteitsvolle praktijkvoering in de gezondheidszorg**, en voor zover de **besluitvormingsmeerderheid** van ~~haar (of alle)~~ de bestuurders onderworpen is aan een plichtenleer waarvan de naleving door of krachtens een door de wet aangeduide tuchtrechtelijke instelling kan worden*

*afgedwongen of die - bij gebrek aan een dergelijke instelling - beschikt over het voor dit beroep vereiste visum, afgeleverd door de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu;*

*6° de vennootschap of vereniging zonder rechtspersoonlijkheid wier activiteiten er **uitsluitend hoofdzakelijk** in bestaan om op onafhankelijke wijze en onder eigen verantwoordelijkheid, gezondheidszorgen **te verrichten** die onder de toepassing vallen van de **wet van 22 april 2019 inzake de kwaliteitsvolle praktijkvoering in de gezondheidszorg**, en voor zover de besluitvormingsmeerderheid van de **alle** vennoten of leden onderworpen is aan een **plichtenleer waarvan de naleving door of krachtens een door de wet aangeduide tuchtrechtelijke instelling kan worden afgedwongen** of die - bij gebrek aan een dergelijke instelling - beschikt over het voor dit beroep vereiste visum, afgeleverd door de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.*

Bovendien herhaalt de Hoge Raad het standpunt dat werd geformuleerd in de algemene opmerking onder punt A en waarin werd aangegeven dat de momenteel voorgestelde definitie niet beantwoordt aan de principes van de wetgevingstechniek en er ten zeerste bij gebaat zou zijn indien ze werd herwerkt om de veelvuldige herhalingen die ze bevat te vermijden.

## **BESLUIT**

De Hoge Raad kan zich aansluiten bij de benadering die wordt gevolgd in de ontwerpdefinities die door de NAR werden overgemaakt, maar vraagt, met het oog op de rechtszekerheid en de uitvoerbaarheid, dat deze zouden worden gewijzigd overeenkomstig de opmerkingen die in dit advies worden geformuleerd.

---